

**Felirat lenni
a kövön** Csontos Márta:
A Sehol szélén,
Littera Nova Kiadó, 2014.

„Azt hiszem, minél többet adunk magunkból, annál több energiát nyerünk másoktól a továbblépéshez” – fogalmaz a győri születésű, de Szegeden élő Csontos Márta költő, író, gimnáziumi tanár egy interjúbán. Legutóbb megjelent, *A Sehol szélén* című kötete nem is más, mint egyetlen nagy önátadás és önmegmértetés. Olyannyira, hogy az a benyomásom: a költő – Kőműves Kelemenné alteregójaként – önmagát „falazza be” verseibe.

Csontos Márta kötetében – szinte észrevétlenül – afféle liturgikus költészetet bontakoztat ki, amelynek meghatározó jellemzője a vallásos, istenkereső megszólalási mód. Istenesvers-gyűjteményt olvashatunk, amelyről nem könnyű írni, lévén hogy e legbensőbb és legszemélyesebb lelki hangoltsággal megírt kötet nem pusztán őszinte szavakkal, de kitárulkozóan beszél hozzánk. A költő azt a csontig hatoló spiritualitást rajzolja meg és tarkítja változatos színekkel, amelyet az ember a lélek legcsendesebb óráiban él meg, valamikor az éjszaka mélyén – mikor is lehetne máskor? Olvastam az említett interjúbán, a költő hajnali háromkor kel, mint a csecsemők – vagy amikor más költők fekszenek –, ez idő tájt a legproduktívabb, a legfogékonyabb önnön és az Univerzum rezdüléseire. *A Sehol szélén* az alcímnek megfelelően – versek Istenhez – egységes tematikájú és letisztult, nyelvi sallangoktól mentes imafüzér. Néhol kötött formában szólal meg, de leginkább szabadversekből áll; lássunk néhány jó sort kedvcsinálónak az olvasáshoz: „Nekem már nincsenek / érveim, ha magamba nézek. / Fekszem az idő gerincén, / úgy éhezem a testetlenséget” (*Ősszeköttetés*). Hite nagyon is ellentmondásos, vívódó, gyakran az egyedüllét, a magára maradttság fájdalmát közvetíti: „Nem tudok hírhozó összekötő lenni, / Te sem küldesz nekem hírvivőt. [...] / Nem adsz alkalmat arra, hogy a közeledbe / férkőz-

zek, hogy együtt lógázzuk lábunkat / a trónodat körülvevő Semmi körülalán” (*Párbeszéd-képtelen*); „Tőled szerzett tudásom lassú méreg, / nem vágyok megszáradt rögök / közé rejtett sötétkamrába, / nem akarok felirat lenni a kövön” (*Memorandum*).

A költő másutt az istenség földi természetarcának elmúlását, tönkretelését festi meg sötét színnel: „Atyám, ha nekem teremtetted / a Földet, miért nem lett méltó / Tehozzád lakóhelyem?” *Csendkirály* című versében Pilinszky János soraira reflektál, az ő Istenhez intézett szavait idézi, közeli ismerősként talál rájuk és beszélget velük; látható Csontos Márta sorain a múlt századi költőnagyság iránt érzett rokonszenv, a keresztény szellemű lelki közösség, az egy forrásvidékről származó nyelvi és spirituális eszköztár.

A könyv kevés számú hibája közt megemlíthető a szöveggondozás hiányossága, ezen belül a központozás helyenkénti felületessége, a névelőkettőzés. Egy irodalmi szerkesztőségben az igényes szerkesztő, korrektor tapasztalatom szerint lassan fölösleges luxus. Ennek következményeivel napi szinten találkozhatunk a könyvesboltban és a kötetbemutatókon, illetve a köztévén, a kereskedelmi csatornákon és a rádióban is.

A borítót sötét tónusú, de élénk, változatos színekkel, éles, szögletes vonalakkal megformált grafika díszíti, a háttérből Krisztus-sziluett tűnik át; az alkotó L. Kossár Tímea, aki a költő korábbi műveit is illusztrálta. Az egyszerre harmóniát és szétesettséget, rendezettséget és kuszaságot sugalló rajz híven visszaadja a „borított” szövegvilág hangulatát, sokdimenziósságát. A Csontos Márta költői magatartására rezonálás, vagy annak tükörszavai, áttűnései a kortárs szöveguniverzum opálüvegén *Osztozkodás* című versének utolsó sorai lehetnek: „Ő az anya, ki nem töri le az ágat, / ki a kétségbeesés sötétkamrájában / élni hagyja a kapaszkodó világosságot”.

Simon Adri

Látogasson el a Magyar Napló webáruházába, ahol kedvezményes áron vásárolhatja meg kiadványainkat:

Vers • Próza • Dráma • A Magyar Irodalom Zsebkönyvtára • Nyitott Műhely albumsorozat • Mesekönyvek
Németh László irodalomtörténete • Ismeretterjesztő könyvek • Műfordítások • Művészeti albumok
Szociográfia • Irodalomtörténet, tanulmány, esszé • Antológiák ► www.magyarnaplo.hu